

„Преди родителите ни – на мен и на мъжа ми - ни гонеха от къщи. Не ни харесваха. Бракът ни си беше любовна връзка. Ние със свекъра ми не можахме да се разберем... И моите родители не харесваха мъжа ми... То си беше любовна връзка при нас и се оженихме” (ж., р. 1971 г.) (Цит. по Просто начин на живот 2004: 166).

„Минка я откраднаха на 12 г. При нас беше – лятно време седим от-вънка, уж я извикаха да приказват и край, откраднаха я. Тя си имаше любовта с Петко. Ний си я взехме с полиция. Втори път пак я откраднаха – пак същите. Неудобно стана пред хората, в квартала. И ги оженихме. Направихме сватба.

- Защо Петко и той трябваше да вземе булка, за да се съберат с Минка?

- Не става. Ще го подиграват хората – той ерген, тя парясница. То крайно време е да не е така, но все още се спазва традицията. Трябва да вземе мома и да я остави, да вземе Минка. И така направи.

- Петко дето взе момичето какво стана с него? – И тя се ожени, втори път, всичко е наред.

- А Минка, бебето защо трябваше да го махне? - Не може, трябва да се махне. Няма да го приеме, не е на Петко. Вместо да го дадем в Дом, по добре да пометне. Направи спонтанен аборт. Ние го искахме това да стане. Да няма пречка. Те са млади. Пак ще имат бебе” (ж., р. 1958 г.)

„И те са хора, имат право на избор. Живеем в модерен свят”.

Нараства броят на млади цигани/ роми, които освен традиционния брак, сключват и граждански. Така те са легитимни не само в общността си, но и пред гражданското общество. Това им дава ново самочувствие и улеснява взаимоотношенията с институциите.

„Искам граждански брак. Искам да направим не само сватбата, както е прието при нас, но и да сключим граждански брак. Тогава ще отидам заедно двамата с мъжа в чужбина при нашите. Те имат там успешен бизнес” (ж., р.1988 г., фичерка)

Все повече млади ромски момичета разбират, че шансовете им да постигнат нещо повече от това да бъдат многодетни майки и послушни съпруги, е в по-високото образование. Подкрепяни от своите родители, те успяват да излязат от стереотипа и да завършват средно образование. Увеличават се и семействата, които разрешават на момичетата да учат не само в родното населено място, а и извън него. Нараства и броят на по-